

Vážené kolegyně a kolegovia,

rakovina v detskom veku predstavuje len 1 % z malignít v celej populácii. V ostatných rokoch sa dosahuje dlhodobé prežívanie takmer u 80 % chorých v rozvinutých krajinách, v rozvojových krajinách sú však výsledky oveľa horšie. V Európe je približne 350 špecializovaných centier detskej onkológie a až do 90 % novodiagnostikovaných pacientov sa lieči podľa štandardných protokolov alebo v prospektívnych klinických štúdiách. Deti a mladiství liečení v slovenských detských onkocentrách majú takisto takmer 80 % šancu na vyliečenie. Napriek tomu rakovina predstavuje významnú výzvu aj v tejto vekovej skupine: je na prvom mieste príčin smrti medzi chorobami (na druhom mieste po úrazoch a otravách). V nepriaznivých prognostických skupinách je prežívanie len okolo 50 %. V ostatných 5 rokoch sa bez inovatívnej liečby dosiahlo v prežívaní platô.

Podľa údajov SIOPE (European Society for Paediatric Oncology) zomiera v Európe na rakovinu každý rok viac ako 6 000 mladých ľudí a viac ako 300 000 Európanov sú dlhodobí prežívajúci po detskej malignite (v roku 2020 to bude takmer pol milióna). Dve tretiny majú neskoré následky liečby, ktoré u polovice z nich ovplyvňujú ich denný život. Diagnóza malignity u dieťaťa je drsným a dlhodobým zásahom do života celej rodiny.

Na zlepšení prognózy sa podstatnou mierou podieľa lepšie chápanie patogenézy, ktoré súvisí s rozvojom genetického výskumu a s aplikáciou týchto nových poznatkov v liečbe pacientov, ako to na príklade akútnej leukémie u detí uvádza doc. Kolenová. Vzhľadom na nízky počet chorých v jednotlivých diagnostických skupinách je dôležitá medzinárodná spolupráca pri zavádzaní nových metód liečby, do ktorej sa zapájajú aj slovenskí detskí onkológovia. Jedným z príkladov je vývoj liečby a významné zlepšenie prognózy u chorých s malignými lymfómami, uvedené v článku dr. Deáka. Výsledky liečby ovplyvňuje aj spolupráca s inými medicínskymi odborníkmi a inovácia ich diagnostických a liečebných metód. Príkladom je liečba hepatoblastómov, o ktorej sa píše v ďalšom príspevku. Dr. Bajčiová oboznamuje čitateľov s niektorými problémami diagnostiky a liečby nádorov, vzácných v detskom veku.

Nádory u detí sa odlišujú od nádorov u dospelých a pre ich nízku početnosť zaostáva výskum a inovatívna liečba. Dostupnosť štandardnej starostlivosti pre všetky deti nie je rovnaká ani v rámci Európy. Dosiahnuté úspechy nemôžu zakryť problémy, ktoré sú aj v detskej onkológii. O ich vyriešenie sa v rámci Európy snažia viaceré výskumné pracoviská, medicínske, rodičovské a pacientske organizácie, v spolupráci so spoločnosťami Európskej detskej hematoonkológie, SIOPE a ENCCA (European Network for Cancer Research in Children and Adolescents). Spoločnosti vypracovali na najbližších 10 rokov Strategický plán na zvýšenie vyliečenia z rakoviny a zlepšenie kvality života prežívajúcich. Na dosiahnutie týchto cieľov sa zamerali na 7 medicínskych a vedeckých oblastí:

- zavedenie bezpečnej a účinnej inovačnej liečby (nové lieky, technológie) do štandardnej starostlivosti
 - presnejšiu klasifikáciu rizika a biologických charakteristík tumoru aj pacienta na pomoc pri rozhodovaní o liečbe
 - zvýšenie poznatkov o biológii nádorov a urýchlenie prenosu zo základného výskumu do klinickej praxe
 - rovnakú dostupnosť štandardnej starostlivosti a výskumu v celej Európe
 - špecifické problémy adolescentov a mladých dospelých v spolupráci s onkológiou dospelých
 - zlepšenie kvality života prežívajúcich
 - pochopenie príčiny pediatrických malignít a zameranie sa na prevenciu, kde je to možné
- Mnohé z týchto úloh sa postupne plnia a čiastkové výsledky sa dosahujú najmä v rámci medzinárodnej spolupráce.

K zvýšeniu spoločenského a politického povedomia o detskej onkológii a jej problémoch môže prispieť aj 15. február – Medzinárodný deň detskej rakoviny, ustanovený pred 15 rokmi a v Slovenskej republike rozšírený na celý Týždeň deťom s rakovinou.

Doc. MUDr. Emília Kaiserová, CSc.